

شاعر در لباس

www.ketab.ir

عبدالمجید رحمانیان

تئاتر در اسارت

عبدالمجید رحمانیان

ویراستار: عبدالمجید رحمانیان
صفحه آرایی و حروف چینی: مریم مردانی
طراح جلد: سیدشهاب‌الدین طباطبایی
ناظر چاپ: فاطمه رنجبران

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: ایران
نوبت چاپ: سوم / ۱۴۰۰
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۳۶۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸۶۰۰۸۲۲۰۳۳۶

سرشناسه: رحمانیان، عبدالمجید، ۱۳۴۱ -
عنوان و نام‌پیداوار: تئاتر در اسارت / نویسنده عبدالمجید رحمانیان
وضعیت ویراست: اویراست [۴۲].
مشخصات نشر: تهران: پیام آزادگان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۱۷۲ ص.
شابک: 9786008220336
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ -- اسیران -- زندگی فرهنگی
موضوع: Intellectual life -- Prisoners and prisons -- Iran-Iraq Wars, 1980 - 1988 -- آزادگان -- خاطرات
موضوع: Diaries -- Released captives -- Iran-Iraq Wars, 1980 - 1988 --
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷ ت ۹۱۳/۳۱۶۲۱ DSR
رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۳۰۹۲۲
شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۴۵۷۳۳

نشانی: تهران - بین میدان فردوسی و استاد نجات‌اللهی - کوچه نیایی -

پلاک ۸ - تلفن: ۱۷ و ۷۰۱۵-۸۸۸-۰۰۱۶-۸۸۸۰۰۰۱۶

فم: خیابان هنرستان، بسیج ۱۱، روبه‌روی خیابان شهید رجایی، انتهای کوچه

سمت راست، پلاک ۲۰ - تلفن: ۳۷۸۲۸۶۰۷ - ۰۲۵

فهرست مطالب

- مقدمه..... ۷
- فصل اول: ترسیم اوضاع..... ۹
 - اتاریخچه‌ی اجرای نمایش در اسارت..... ۱۱
 - سازماندهی فعالیت‌های فرهنگی..... ۲۳
 - واکنش دشمن در مقابل اجرای نمایش‌ها..... ۲۹
 - انگیزه‌های اجرای نمایش در اسارت..... ۵۵
- فصل دوم: انواع نمایش‌ها..... ۷۱
 - تقسیم‌بندی نمایش‌ها در اسارت..... ۷۳
 - الف) تقسیم‌بندی نمایش‌ها از نظر مدت زمان اجرا..... ۷۳
 - ب) تقسیم‌بندی نمایش‌ها از نظر نحوه‌ی اجرا..... ۷۶
 - ج) تقسیم‌بندی نمایش‌ها از نظر نوع اجرا..... ۷۹
 - ۱. تئاتر..... ۷۹
 - ۲. پانتومیم (لال بازی)..... ۷۹
 - ۳. تئاتر عروسکی..... ۸۲
 - ۴. نمایش‌های ورزشی - سیاسی..... ۸۴
 - ۵. پرده خوانی - نقالی..... ۸۷

- ۶. اسلاید ۸۹
- ۷. مشاعره‌های نمایشی ۹۱
- ۸. سرودهای نمایشی ۹۲
- ۹. رژه‌های نمایشی ۹۷
- (د) تقسیم‌بندی نمایش‌ها از نظر موضوع و محتوا ۹۷
- فصل سوم: عناصر اجرای نمایش‌ها ۱۱۷
- آموزش تئاتر ۱۱۹
- نمایشنامه‌نویسی ۱۲۳
- صحنه‌آرایی (دکور) ۱۳۰
- نورپردازی ۱۴۴
- چهره‌پردازی (گریم) ۱۴۶
- موسیقی متن ۱۵۵
- افکت ۱۵۷
- جلوه‌های ویژه ۱۵۹
- تبلیغات نمایش‌ها (آنونس) ۱۶۱
- نقد و بررسی نمایش‌ها ۱۶۳
- سخن آخر ۱۶۸

مقدمه

بررسی هنرهای نمایشی در اردوگاه‌های اسرای ایرانی، کاری گسترده و دشوار می‌باشد. تئاتر یکی از مهم‌ترین نمایش‌های هنری، است که آن‌ها با ظرف‌گیری و دوران‌دیشی، برنامه‌ریزی ویژه‌ای برای آن انجام دادند و در سطحی گسترده، متناسب با زمان و مکان به اجرا درآوردند. تئاتر در اسارت یک رسانه بود و نقشی فراتر از واژه‌ی مصطلح خود ایفا می‌کرد. گاهی نقشی همچون صدا و سیما را داشت و گاهی مانند سینما، بینندگان را مدت‌هایی طولانی به خود جذب می‌کرد. پاره‌ای موارد، راهگشا و در مواردی به درمان افسردگی، کسالت، انزوای طلبی، عصبی بودن و پرخاشگری برخی از اسرا می‌پرداخت.

تئاتر بخشی از زندگی اسرا محسوب می‌شد و یک ابزار مهم پیام‌رسانی بود. اسرای ایرانی با دین‌باوری و تعهدی که داشتند، صادقانه به میدان آمدند و در جبهه‌ی اجرای نمایش‌ها نیز به گسترش معنویت و اخلاق دست زدند. تئاتر در اسارت، با دعا و

نیایش در هم آمیخته و یکی از پایه‌های اساسی فرهنگ شده بود. هنگامی که برخی از هنرمندان اسیر، با وضو پا به صحنه‌ی نمایش می‌گذاشتند، لودگی، رباکاری، فخرفروشی و انحراف اندیشه‌ها و رفتار تماشاگران، زیر عنوان هنر، دیگر معنایی نداشت.

ما این کتاب را با پژوهش‌هایی گسترده و مصاحبه با بسیاری از هنرمندان آزاده به انجام رساندیم. نگارنده نیز در بسیاری از اردوگاه‌ها، در متن رویدادهای فرهنگی و هنری بوده و مشاهدات خود را به نگارش درآورده است.

با توجه به فراگیر بودن تئاتر در اسارت، در این کتاب، بیشتر از این هنر نمایشی بحث شده، اگرچه هنر خط، نقاشی، طراحی، ماکت‌سازی و برپایی نمایشگاه نیز مورد غفلت قرار نگرفته است. صنایع دستی را در کتابی جداگانه با عنوان «رهاورد غربت» (از همین ناشر) به منصفی چاپ رساندیم. سرودها نیز به علت گستردگی، تنوعات و تأثیرگذاری به کتابی جداگانه نیاز دارد.

امید است این کتاب ذره‌ای از آن همه اخلاص و تعهدی که هنرمندان اسیر در اردوگاه‌های مختلف، زیر عنوان هنرهای نمایشی - به ویژه تئاتر - نمودار ساخته‌اند را ترسیم کرده باشد و در پیشگاه پروردگار عالم مقبول افتد.